

*Katajamäki
riemuitsee*

ANNELI KIVELÄ

© Anneli Kivelä ja Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

ISBN 978-951-1-50058-2

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

Katajamäen asukkaita

Kyläkaupassa

Heikki Heinonen

Emilia Salo

Reko Koskenranta

Niemenkylän torpassa

Päivikki Nikkanen

Myllytuovassa

Kaisla Risku

Kyläläisiä

Helmi ja Kaapo Könönen

Petri Jokimaa

Marjatta ja Urho Tiilikainen

Hellevi Heinäoja

Anna ja Jouko Lehtola

Anja ja Eino Kuusela

Ukkoköörin jäseniä

1

Kauppias Heikki Heinonen seisoi kyläkauppansa portailla kädet selän takana ja silmäili tyytyväisen näköisenä edessään aukeavaa keväistä maisemaa. Niin tuttua, niin rakasta. Alkukesä puski voimalla Katajamäelle! Lauantaiaamun rauha vallitsi kaikkialla – vain kauempaa kuului silloin tällöin Lahdenperän lampaiden terävä määkiminen ja Mäkisivulan kunkon komentoääni sen laittaessa kanalaumaansa järjestykseen. Minkäänlaista liikettä ei näkynyt missään, lukuun ottamatta pääskysten sulavia viiltoja sinisellä taivaalla. Vastapäinen punamultainen kyläkoulukin uinui keväisessä rauhassaan. Yläkerran kahden huoneiston ikkunat ammottivat tyhjyyttään. Jo parin vuoden ajan asunnoissa ei ollut asunut ketään, joten vuokratulojakaan ei saatu. Heikki huokaisi tyytymättömänä. Ja juuri muutamaa vuotta aikaisemmin niihin oli tehty merkittävät remontit, mutta kummallakaan nykyisestä kahdesta kyläkoulun opettajasta ei ollut tarvetta asuntoon, koska he olivat omalta kylältä. Onnihan se tietysti oli, että ei taas tarvinnut ruveta etsimään uutta opettajaa Sarlotta Suvannon jäädessä äitiyslomalle. Remmiin astui Viitakorvessa asuva kyläkoulun entinen opettaja Hanne Ahlbom, joka oli hoitanut virkaa nyt jo kaksi vuotta. Heikki olikin melko var-

ma, ettei Sarlotta palaisi enää entiseen virkaansa, vaan jäisi hoitamaan isoa taloansa ja kolmea lastaan. Heikki huokaisi, siinä tapauksessa taasen olisi uuden opettajan haku edessä, ellei sitten Hanne suostuisi jatkamaan vakinaisena.

Heikki vilkaisi rannekelloaan. Puoli kymmenen. Hän saattoi lyödä vaikka vetoa, että kahdenkymmenenviiden minuutin päästä kylänraittia pyyhältäisi ensimmäinen asiakas, ja se olisi Helmi Könönen, elikkä Puskan Helmi, niin kuin kaikki häntä edelleen nimittivät, vaikka hän oli ollut jo kolmisen vuotta naimisissa Könösen Kaapon kanssa. Mutta jos oli ollut seitsemänkymmentä vuotta nimeltään Puskan Helmi, niin sai kantaa sitä nimeä jatkossakin!

Heikki avasi putiikkinsa oven lauantaisin vasta kymmenen aikaan, ja Helmi seisoj uskoon oven takana aina viittä vaille.

– Ettei tartte olla tungoksessa, oli Helmi selittänyt keran Heikille. Niin kuin siihen aikaan nyt olisi minkäänlaista tungosta, Heikki oli tuhahtanut. Ukkoköörikin ilmestyi lauantaisin kahvilanurkkaukseen setvimään viikon tapahtumia vasta lounaan jälkeen. Ja he nyt eivät pahasti tungosta aiheuttaneet, koska saattoivat istua vakiopaikoillaan tuntitolkulla ryytämässä kukin paria kahvikupillistaan, tai parhaimmassa tapauksessa yhtä olutpullollistaan. Eikä kyläkaupan ainoa myyjäkään Marjatta Tiilikainen tullut lauantaisin töihin kuin vasta yhdeksitoista.

Kymmentä vaille kymmenen Heikki siirsi katseensa oikealle päin kylänraitille. Aivan oikein, loivaa mäkeä alas lasketteli parhaillaan Puskan Helmi potkupyörällään, jonka hän oli perinyt Nikkasen Päivikiltä tämän muuttaessa runsas pari vuotta sitten poikansa luokse Kanadaan.

Helmi oli ensin kauhistunut Päivikin luovuttaessa suurieleisesti pyöränsä hänelle. – Hyvät hyssykät, enhän minä nyt voi ottaa sinun pyörääsi, Helmi oli huudahtanut kimeällä äänellä.

– Ja mikset voi? Päivikki oli tokaissut. – Luuletko sinä, että minä raahaan sen Kanaataan?

– Laitat sen talteen aittaasi, ja siellä se on valmiina odottamassa kun tulet takaisin Katajamäelle, Helmi oli söplötänyt hermostuneena. – Minä saattaisin vaikka rikkoa sen vahingossa, kun laskettelen tuota Ruohosen mäkeä alas.

– Kuule, jos siinä mäessä meinaat saada jonkinmoiset vauhdit, niin se on jo taitotemppu, Päivikki oli todennut kuivasti ja lisännyt sitten ovelasti: – No, ellei pyörä kelpaa, niin annan sen sitten leluksi Mansikkapaikan palvelutalon ukoille, jotka ottavat takuulla sen riemulla vastaan.

Helmi oli tyrmistynyt Päivikin sanoista. – Jukelin tähren, nehän rikkovat sen viikossa. Milläs sitten ajelet, kun palaat kotiin!

– Siinä näet, kyllä sinun on siis parasta alkaa huristella sillä, ettei se seiso jouten päiten pölyttymässä aitan nurkassa, Päivikki oli sanonut ja laittanut pisteen keskustelulle.

Myöhemmin Helmi oli ollut tyytyväinen, sillä potku-pyörä oli osoittautunut sekä huviksi että hyödyksi. – Ei tarvitse joka käänteessä pyydellä Kaapolta autokyytiä, kun tällä pääsee niin näppärästi kauppaan, Helmi oli selittänyt vuolaasti kaikille, jotka jaksoivat vain kuunnella samaa asiaa viikosta toiseen. – Ostoksetkin mahtuvat hyvin tuohon etukoriin.

– Sillähän sitten voit polkaista aina kirkonkylälle saakka. Kunto nousisi kohisten, varsinkin ylämäissä, oli Tiilikai-

sen Urho – ikuinen vääräleuka – kiusoitellut Helmi-raukkaa, jonka pyöreille kasvoille oli noussut kauhistunut ilme.

– Kaapo ei tykkäisi semmoisesta. Nytkin on aina ehdottelemassa, että toisi minut autolla kauppaan. Tämöisen parinsadan metrin matkan, johan sitä kaikki katajamäkeläiset päivittelisivät! Ennen vanhaan sitä käpyteltiin kauppaan valittamatta jalan monien kilometrien päästä sivukyliltäkin saakka.

– Hyvää huomenta, Helmi. Täsmällinen, kuten aina, Heikki totesi Helmin parkkeeratessa pyöräänsä kaupan eteen.

– Samaa voi sanoa sinusta, Helmi myhäili ja seisautui Heikin rinnalle portaille. – Passaa tätä maisemaa ihailta. Vanha kyläkoulu ja Maamiessurantalot, laajat pellot tiloi-neen komeat metsät taustallaan... On se Katajamäki hyvä paikka ihmisraiskan asustella. Tuttu ja turvallinen. Onneksi kaikki on paikoillaan, mikään ei muutu.

– Sekin on sekä hyvä että huono asia, Heikki tuumasi. – Mutta onhan tämäkin näkymä sentään pikkuisen muuttunut. Edessämmehän kiemurtelee nykyään asfalttipintainen kylänraitti vanhan pölyisen ja kuoppaisen tien tilalla.

Helmi vilkaisi huvittuneen näköisenä Heikkiin. – Usko tai älä, mutta en uskaltanut aluksi kertoa siitä Kanaataan Päivikille, kun se oli niin vastaan tuota pikitietä. Sehän paasasi aina sitä, että vanhalle kylänraitille kuuluu hiekkatie. Ja sitten Kaapo-ryökäle oli ottanut kuvan uudesta kylänraitista ja laittanut sen salaa sivulleni FASEPUUKKIIN.

– No, miten Päivikki suhtautui siihen? Heikki oli todella kiinnostunut asiasta.

Helmin kasvoille kohosi hämmentynyt ilme. – Aivan päinvastoin kuin olin pelännyt! Se mokoma vakuutteli, ettei

koskaan ole ollut kehitystä vastaan ja pikitie oli kuulemma Katajamäelle todellinen lahja. Turhan kauan sitä oli saatukin hänen mielestään odottaa. Sitten se paasasi, että sehän nyt oli selväkin, että täällä Jumalan seljän takana kaikki eteni niin verkkaisesti kuin suossa rämpien. Asioita mietittiin ja jahkailtiin vuositolkulla. Mitä järjellisemmästä asiasta oli kyse, niin sen varmemmin se jämähti kunnan rattaisiin! Toista se oli siellä suuressa maailmassa, missä ei mikään jäänyt polkemaan paikoilleen ainakaan rahan puutteen eikä toimintatarmon vuoksi. Kuvittele Heikki, oliko tuo nyt ollelukaan Päivikin tapaista! Onkohan se muuttunut ihan toiseksi ihmiseksi?

Helmi vilkaisi hätäntyneen näköisenä Heikkiin, joka taputti rauhoittavasti Helmin porraskaiteella lepäävää pulleaa kättä. – Päivikkiä nyt ei mikään muuksi muuta, kyllä hän on varmasti edelleen Katajamäen tuntema oman kylän likka. Minä luulen hänen vain peittävän tuollaisilla sanoilla suurta koti-ikävänsä. Sinun täytyisi Kaapon kanssa mennä ottamaan siitä selvää.

Helmi huokaisi alakuloisen näköisenä. – Olihan meillä tarkoitus jo vuosi sitten lähteä joulun viettoon Päivikin luokse, mutta sitten Kaapolle tuli niitä sydänvaivoja ja lääkäri kielsi ehdottomasti pitkät reissut. Kyllä Päivikki oli pettynyt, mutta minun täytyy myöntää helpottuneeni, sillä pelkään ihan hirmuisesti lentämistä. En tietenkään voinut sanoa sitä Päivikille, vaan esitin olevani kauhean harmistunut, Helmi lisäsi kiireesti.

– No, uusi yritys sitten ensi jouluna, Heikki ehdotti.

Helmi ravisti apeana päätään. – Ei taida Kaaposta enää olla lähtijäksi, niin on käynyt väsyneeksi. On se luojan lyk-

ky, että asumme rivitalossa, eikä siinä nenäliinan kokoisessa pihassa ole pahasti tekemistä.

– Onhan sinulla hallussasi vielä syntymätorppasi, Heikki muisti.

Helmi nyökkäsi ja hänen kasvoilleen kohosi hellä hymy. – On, on, eihän minun tullut mieleenikään luopua siitä, vaikka menin naimisiin Kaapon kanssa. Sehän on vanhempieni aikoinaan itse rakentama vaatimaton mutta rakas torppa. Kaikki siellä on entisillä paikoillaan, en vienyt riviiriin kuin muutamia astioita, koriste-esineitä ja liinavaatteita. Ollaan Kaapon kanssa pidetty torppaa ikään kuin kesämökkinä, ja Kaapon väsyttävä Ruohosen Arto on ajanut torpan nurmikonpläntit ja talvisin työnnellyt suurimmat lumet kasaan, niin että pääsemme joskus lämmittämään tupaa. Kun Arto ei suostunut ottamaan mitään maksua, niin sovimme että Minne saa kerätä kaikki marjat pensaista ja omenat siitä ainokaisesta puusta. Ei meikäläinen jaksakaan enää touhuta hilloja sosepurkkien kanssa. Päivikin lähtöön saakka otimme aina osaa kylän myyjäisiin, ja pöytä notkui jos jonkinlaisista tuotteista, mutta en minä enää viitsi yksin huushollata. Saihan siitä hyvää tienistä, ja hauskaakin se oli, mutta aika aikaa kutakin. Meni into sellaiseen Päivikin häivyttävä Kanaataan. Kappas, pyyhältääkö sieltä jo Tiilikaisen Urhokin polkupyörällään! Miten se jo näin aikaisin tänne änkeää, ukkoköörihän kokoontuu yleensä vasta puolenpäivän jälkeen kauppaan turisemaan turhia, Helmi ihmetteli silmät tapillaan.

– Urho taitaa olla hiukan yksinäinen, kun Marjatta on mennyt kirkolle tyttärensä luokse. On ollut siellä jo kohta viikon. Jaana saa näinä päivinä kolmannen lapsensa, Heikki selitti ja katseli kuinka Urho parkkeerasi kolhiintuneen

vanhan polkupyöränsä kioskin seinää vasten. – Sinä se ajelet edelleen tuolla vanhalla rakkineella ja vaimosi Marjatta kurvailee komeasti punaisella avo-autolla.

– Sehän se jako tässä maailmassa pakkaa nykyään olemaan, tasa-arvosta ei ole tietokaan. Me miehet olemme kohta pelkkiä naisten nöyriä palvelijoita, jotka yhdellä sormen vinkkauksella sorrumme toteuttamaan niiden päättömiä toiveita, Urho paasasi. – Kohta ei kelvata mihinkään muuhun kuin yhteen hommaan!

– Mihinkä hommaan? Helmi kysyi silmät pyöreinä.

– Petihommiin, Urho virnisti.

– Sussiunakkoon, Helmi vinkaisi ja pyörähti nopeasti kaupan ovesta sisälle nauraa hohottava Heikki perässään.

Urho meni kaatamaan heti itselleen kahvit ja Heikki kiepsahti tiskin taakse. – Koska se Marjatta oikein aikoo tulla töihin? Olen niin kyllästynyt tähän tiskin takana seisomiseen ja muut työt ovat jääneet ihan kesannolle. Tuonne pihan varastomyymäläänkään Koskenrannan Rekon avuksi en ole ehtinyt kuin muutaman kerran, ja toinen myyjä jäi juuri lomalle. Näin keväällä siellä on aikamoinen huiske, kun asiakkaita käy tuhkatiheään. Myyntiä on tullut mukavasti... polkupyöristä multasäkkeihin ja erilaisiin taimiin saakka.

– Kyllä Marjatta varmasti pikapuoliin on tulossa, sillä Jaana synnytti viime yönä, Urho selitti. – Kahden tytön jälkeen tuli odotettu poika.

– No, eikös se Jaana nyt vasta tarvitsekin apua, Helmi ihmetteli.

– Kahden viikon jälkeen Marjatta on jo niin väsynyt kuulemma siihen meuhkaamiseen, Urho selitti, – ne tytön ipanat ovat villeimmästä päästä ja panevat Marjatankin käden

käänteessä järjestykseen. Jaanan mies on jäämässä kesälomalle ensi viikosta lähtien, joten voit, Heikki, odottaa Marjattaa luultavasti jo maanantaina tiskin taakse.

– Sepä erinomainen uutinen, Heikki henkäisi.

– Onko Päivikistä kuulunut mitään? Urho huikkasi leipähyllyn edessä miettivän näköisenä seisovalle Helmille.

– Aina sinä kyselit siitä Päivikistä, Helmi tokaisi ja otti hyllystä kauraleivän. – Mikset soita tai kirjoita sille itse, niin saat asioista selvän. En minä voi juoruilla Päivikistä kaiken maailman asioita, ei se tykkää siitä.

– Luuletko sinä, että Päivikki vastaisi meikäläisen kirjeisiin! Eikä tällainen yksikätinen surkimus saisikaan kirjettä aikaiseksi. Ja Päivikin Facebook-kaveriksi en viitsi edes yrittää, turha homma se olisi.

Jokin Urhon äänensävyssä sai Helmin istahtamaan häntä vastapäätä, ja hän katsoi miettivän näköisenä Urhoon. – Päivikki on ollut aika harvasanainen meikäläistekin kohtaan viime aikoina. Olen hiukan ounastellut, että jotain on pielessä, mutta eihän se kerro mitään, jos on päättänyt pitää suunsa supussa.

– Josko Arttu olisi kyllästynyt äitiinsä ja päättänyt heittää sen pellolle! Urho huudahti ilahtuneena.

Helmi vilkaisi kiukkuisena Urhoon. – Tuollaisesta nyt ei olisi ikipäivänä kysymys. Arttu on kentlemanni, mutta selaisestahan teikäläinen rääväsuu ei tiedä yhtikäs mitään.

– Kappas vain, Helmihän äityy melkein yhtä kipakaksi kuin sydänystävänsä Päivikki, Urho nauroi riemastuneena.

Heikki katsahti heihin tuumivasti ja tokaisi sitten yhtäkkiä: – Kuulkaahan, ystäväiseni, mentäisiinkö tuonne pihan puolelle... haluaisin näyttää teille jotain.

Helmiä ja Urhoa ei tarvinnut kahta kertaa kehottaa, kun he jo touhottivat Heikin perässä varaston poikki ja portaita alas takapihalle. Heikki käveli ison varastomyymälän päähän, pysähtyi ja osoitti kädet leväällään seinän viereen pysäköityä valkoista komeata asuntovaunun näköistä ajoneuvoa.

– Tadaa, mitä tykkäätte?

Helmi katseli sitä neuvottoman näköisenä. – Onko se asuntoauto? Aika iso.

– Ihan kuin kirjastoauto, Urho tuumi pää kallellaan.

– Sinä Urho osuit aika lähelle, Heikki nyökkäsi innostuneen näköisenä. – Se on myymäläauto! Minun myymäläautoni! Ostin sen viime viikolla.

Urho vilkaisi uteliaana Heikkiin. – Tä? Aiotko ruveta kiertelemään myymäläautolla ympäri kyliä? Kannattaako se?

Heikki keinuskeli kantapäidensä varassa kädet syvällä työtakkinsa taskuissa. – Sittenhän se nähdään, kunhan saan pisneksen pyörimään. Ostin tämän parisen viikkoa sitten Itä-Suomesta eräältä kauppiaalta, joka oli pyörittänyt tätä hommaa toistakymmentä vuotta. Jäi nyt eläkkeelle, eikä jatkajaa ollut omassa perheessä. Mutta homma jatkuu erällä tavalla hänen perheessään, sillä tytär siirtyy minun palvelukseeni hoitamaan ja ajamaan tätä. Olen siitä mielissäni, sillä Emilia on tehnyt sitä isänsä apuna jo parisen vuotta, joten kokemusta on.

– Miten se tyttöraukka selviää meidän kiemuraisista ja kuoppaisista teistämme? Helmi epäili. – Asvalttiakaan ei ole kuin meitillä tuo pätkä ja sitten kirkonkylällä. Ja talvella lumiaura kulkee jos muistaa vasta ehtoopäivällä. Ja mitäs, jos autoon tulee vika ja se pysähtyy makkaroitensa ja jäätelöitensä ja kananmuniensa kanssa iltapimeällä autiolla metsätaipaleelle kahdenkymmenen asteen pakkasessa?

– No, ainakaan ne pakasteet eivät silloin sula, Urho hohotti.

– Kännykät on keksitty, ja sitä paitsi Emilia on käynyt ammattikoulussa autolinjan ja on lisäksi merkonomi, niin että osaa ehkä laskeakin yhteen yksi ynnä yksi ja korjata ainakin pienet yllätysviat autosta, Heikki kertoi virne suupielessään. – Minä en aio maalata pirua seinälle, vaan suhtaudun tähän toiveikkaasti ja mieli avoimena. Jos en onnistu, niin olenhan ainakin yrittänyt.

Urho nyökkäsi. – Oikein! Muutenhan tässä maailmassa ei olisi koskaan keksitty mitään, vaan tallustettu ikuisesti keskiajalla! Ja vaimosi Satuko hyväksyy tämän?

Heikki kohautti olkapäitään. – Pienen taistelun jälkeen. Kurkistakaapa sisällekkin. Se on hienossa kunnossa, ei tarvitse tehdä kuin pieniä kosmeettisia korjauksia.

Kun Helmi ja Urho olivat kopeloineet uteliaina sisällä kaikki tiskit ja kaapit ja hyllyt ja tulivat ulos, Heikki ilmoitti kilpaa autoa kehuskevalle pariskunnalle: – Sadulle välähti sitten vielä ihan hyvä idea. Me julistamme kilpailun siitä, että ihmiset keksivät autolle jonkin vetävän nimen, jonka sitten maalautamme auton kylkeen. Voittaneen nimen keksijä saa palkkioksi 200 euron kyläkaupan lahjakortin.

– Jestas, Helmi huudahti, – kyllä Päivikkiä nyt harmittaa, kun se ei ole täällä ottamassa osaa kilpailuun.

– Luojan kiitos, ettei ole, sillä vaikka se häviäisi, niin se hän julistaisi kaikille, että hänen keksimänsä nimi oli ehdottomasti paras, Urho ähkäisi ja lisäsi Helmille: – Älä vain missään nimessä kerro tästä kilpailusta Päivikille, sillä sehän lähettää heti sähköpostilla kymmenen nimiehdotusta Heikille.

2

Alkukesä oli ollut niin tapahtumaköyhää Katajamäellä, että Heikin julistama kilpailu herätti siksikin innostunutta mielenkiintoa. Heikin kaupan seinään laittama posti-laatikko täyttyi pikavauhtia paperilapuista, jotka Heikki ilmoitti keräävänsä parin viikon päästä ja kertovansa päätöksestä siitä viikon kuluttua lauantaina. Kaupassa kävi entistä enemmän väkeä, ja salaperäistä supinaa kuului tuon tuostakin postilaatikon tiimoilta. Kyläläiset paheksuivat syvästi, kun jopa kirkolta saakka poikkesi väkeä kaupassa työntämässä salamyhkäisen näköisenä lappuja laatikkoon.

– Jonkinlainen rajoitus ehdotuksille olisi pitänyt laittaa, meuhkasi Heinäojan Mikko huomattessaan jonkun huvilalaisen tупpaamassa laatikkoon ainakin viittä lappua. – Tämä on katajamäkeläisten oma asia eikä kaiken maailman vipeltäjien, jotka änkeävät meidän mestoille kirkonkylältä ja kesämökeiltä. Heikin olisi pitänyt käsittää, etteivät mokomat käytä myymäläautoa. Kirkolla asuvat tekevät ostoksensa tietysti osuuskaupasta ja kesämökkiläisetkin ovat niin hienoja olevinaan, että käyvät myös vain kirkonkylän kaupoissa. Sitä paitsi he eivät edes ole meidänkuntalaisia.

Sitten joku heistä tietysti saa keksimänsä nimen auton kylkeen, vaikka ei osta sieltä edes jäätelötötteröä.

Ukkokööri istui entistä tiiviimmin kaupassa ja seurasi kiinnostuneena touhua. He jopa löivät vetoa, kuka mahdollisesti keräisi potin. Jos joku heistä arvaisi voittajan, sille muut tarjoaisivat leivoskahvit. Ilmassa oli siis suuren urheilujuhlan tuntua. Jännitys tiheni melkein käsin kosketeltavaksi ratkaisupäivän lähestyessä.

– Joku naisihminen sen tietenkin voittaa, nurisi Vihtamäen Anttoni torstaina, kun oli enää kaksi päivää aikaa ratkaisuun, – ne ovat olevinaan aina nokkelampia kuin miehet. Ja sivistyneempiä.

– Etteikö me muka olla sivistyneitä? Tiilikaisen Urho hohotti ja silmäili ukkokööriä. – Luetaan kirjoja ja sanomalehtiä samanlailla kuin akatkin, ja ollaan käyty koulut läpi. Ja täällä kyläkaupassa keskustellaan ja ruoditaan tuntitolkulla päivänpolttavia kysymyksiä.

Ukot nyökyttelivät hartaina.

– Kyläkoulusta selvittiin, vaikka se hiukan nihkeätä olikin, Anttoni myönsi. – Ja kirjojakin on luettu. Juuri viime vuonna lainasin tuosta kaupan lainakirjahyllystä yhden kirjan. Oli sitten niin messevä kirja, en arvannut murhaajaa enkä saanut sitä tietääkään, kun joku oli repäissyt kaksi viimeistä sivua pois. Et suinkaan se vain ollut sinä, Urho? Sinähän lainaat tuolta alvariinsa kirjoja. Anttoni kääntyi katsomaan epäluuloisen näköisenä vierustoveriinsa.

Kauhistunut ilme kohosi Urhon kasvoille. – Ikinä ei tulisi mieleeni repiä kirjoja! Minähän arvostan kirjallisuutta. Mutta murhakirjoja en ole lukenut kuin joskus nuorukaisena.

Vuoksenmäen Hilikka ja Lahdenperän Sylvi nojailivat tiskiін rupatellen pari päivää sitten kotiutuneen Marjatan kanssa. He yrittivät näyttää kiinnostuneilta Marjatan kuvaillessa värikkäin sanakääntein ja yksityiskohtaisen tarkasti tyttärensä synnytystä ja sitä, kuinka ällistytävän kehitynyt vauva jo oli. Viimein Sylvi sai sen verran puututtua Marjatan puheryöppyyн, että heitti kysymyksen tulevasta myymäläauton hoitajasta.

– Ei ole vielä tyttöä näkynyt ja auto on kuulemma jo ihan kättelyssä lähtövalmis. Satu kertoi jo siivonneensa auton perusteellisesti ja Heikin täyttäneen hyllyjä. Eikös mokoma homma kuuluisi uudelle työntekijälle, vai mitä? Marjatta katsoi paheksuvan näköisenä toisesta toiseen.

– Ja mihin se tulee asumaan... kirkolle tietenkin, sielähän sitä nuorelle tytölle on enemmän toimintaa kuin tällaisessa pikkukylässä, Hilikka nyökytteli.

– Eihän se mikään nuori tyttö ole, Marjatta tuhahti, – aikuinen nainen. Vanhanpiian iässä! Kolmissakymmenissä tietääkseni.

– Yli vai ali? Sylvi tivasi.

– Herttinen aika, mitä sillä on väliä? Marjatta parkaisi.

– Onhan se tärkeä tieto, ja että onko sillä mies mukanaan, Sylvi selitti.

– No, eihän se iästä ole kiinni, Marjatta tuhahti ja lisäsi sitten muikkeen näköisenä: – Minäkin tuon Urhon nappasin vielä yli kolmikymppisenä.

– Tarkoitat kai yli viisikymppisenä, Hilikka huomautti kärkevästi.

Marjatta ei ollut kuulevinaan Hilkan huomautusta, vaan selitti nopeasti: – Yksin se Emilia Salo tuonne ylä-

kertaan muuttaa ensi viikolla. Se oli ensin kuulemma kiinnostunut koulun yläkerran asunnosta, mutta valitsi sitten kuitenkin tuon kaupan asunnon. On kuulemma kodikkaampaa asua kaupan yläkerrassa kuin koululla, joka on aina illat ja usein pitkät loma-ajatkin autiona.

Samassa kaupan ovi aukesi ja vaalea, nuori nainen astui sisälle. – Päivää, kajahti reipas tervehdys, – onkohan kauppias Heinonen tavattavissa?

– Tuolla se on takahuoneessa, Marjatta sanoi ja osoitti kädellään selkensä taakse. Hän tuijotti uteliaana naista, joka muitta mutkitta kiersi tiskin ja hävisi ovesta sisälle. – Olikohan tuo se Emilia Salo? hän kuiskasi äänekkäästi naisille ja jatkoi nopeasti: – Täytyypä mennä käymään vessassa, kun en ole aikaisemmin ehtinyt.

Hilkka ja Sylvi vilkaisivat merkitsevästi toisiaan Marjattan puikahtaessa vauhdilla ovesta takahuoneeseen. Heikki oli juuri astumassa naisen kanssa ulko-ovesta takapihalle. Hän vilkaisi taakseen ja vinkkasi Marjatalle: – Tulehan tervehtimään, tässä on meidän uusi työtoverimme Emilia Salo. Hän muuttaa tänään tuonne yläkertaan.

– Ai, sinä tulet jo nyt Katajamäelle? Marjatta sanoi ja puristi hymyilevän naisen kättä.

– Isällä oli juuri nyt vapaata, niin että hän ehti tuomaan tänne muuttokuormaani, Emilia selitti ja osoitti avoimesta ovesta pihalle, minne juuri peruutti iso pakettiauto.

– Tervetuloa sitten Katajamäelle, Marjatta toivotti Heikin esitellessä hänet. – Yksinkö olet muuttamassa tänne?

– Yksinpä hyvinkin. Ei ole miestä eikä lapsia. Ja kissanikin jätin kotiin äitini hoiviin, Emilia virnisti.

Marjatta nyökkäsi ja huomautti asiallisen näköisenä:

– Minulla ei ole kissaa, mutta on sentään mies.

– Onneksi olkoon, Emilia hymyili leveästi.

Marjatta vilkaisi Emiliaa epäluuloisen näköisenä ja tokaisi sitten: – Täytyy mennä kiiruusti takaisin, jos vaikka olisi tullut asiakkaita lisää. Hän nyökkäsi hätäisesti Emilialle: – Toivottavasti viihdyt Katajamäellä. Ei täällä kyllä hääppöistä ole, pieni kyläpahanen, missä ei koskaan tapahdu mitään.

– No, mutta Marjatta, kuulisipa Päivikki tuon, niin saisit kyllä aikamoista sapiskaa, huudahti Heikki pois kiiruhtavan Marjatan perään. Emilialle hän selitti nauraen, että Marjattalla oli kiire takaisin kauppaan kertomaan muille Emiliasta. – Sinun sietää varoa hiukan, mitä Marjatan aikana puhut, sillä hän on semmoinen kylän tietolaari, joka tarjoilee tiskin takaa värikkäästi ostosten lisäksi myös kaikki kylän tapahtumat – olivat ne sitten totta tai kuviteltua. Mutta ilkeä hän ei ole, vaan ystävällinen, avulias ihminen ja hyvä työntekijä. Kas vain, tuolta varastomyymälän puolelta tuleeekin jo varastopäällikkö Koskenrannan Reko, jota pyysin avuksi kantamaan tavaroitasi yläkertaan. Aletaanpas sitten hommiin.

– Isällä onkin hiukan kiire takaisin kotiin, Emilia sanoi ja vilkaisi lähestyvää haalariasuista, vaaleata nuorta miestä. Olipas hän hyvän näköinen! Pitkä ja harteikas. Olikohan käväissyt lomalla etelän mailla, kun oli niin ruskettunut jo näin aikaisin kesästä. Mies nyökkäsi vain ilmeettömästi Emilialle ja tarttui kukikkaaseen nojatuoliin, jonka Heikki oli juuri nostanut autosta pihamaalle.

Moukka, Emilia tuhahti itsekseen, olisi sitä nyt voinut tervehtiä kunnolla ja esitellä itsensä. Tuppisuu hämäläinen! Emilia nosti autosta kiivaalla liikkeellä ison muovisäkin, mi-

hin hän oli pakannut peitteet ja tyynyt. Säkki luiskahti pihamaalle ja hiekalle levähti sisältä paksu, kirjava täkki.

– Perhana, Emilia tiuskahti ja kumartui kääriäkseen tänkin kasaan.

– Hei, hei, saanko auttaa! kuului ääni takaa.

Kas vain, miehellä on sittenkin käytöstapoja, Emilia ajatteli luullen puhujan olevan äskeisen Rekon. Hän kiepsahatti ympäri, mutta edessä seisoikin vieras, leveästi hymyilevä mies. Tämä otti Emilian kädestä puoliksi maassa riippuvan peitteen, pudisteli sitä tarmokkaasti ja alkoi kääriä sitä kokoon. Työnnettyään sen sitten pussiin takaisin hän ojensi Emilialle kätensä. – Minä olen Jokimaan Petri. Ja sinä olet varmaankin se Heikin uusi apulainen, joka alkaa hurjastella Katajamäen mutkaisilla teillä.

Emilia tarttui ruskettuneeseen käteen, joka puristi tiukasti hänen kättään. Hän vastasi miehen hymyyn ja nyökkäsi: – Emilia Salo. Ja hurjastelusta en tiedä, sillä minä olen aika säyseä tyttö!

– Siitä saan varmasti selvän ajan myötä, mies vastasi silmät sirrillään.

Kas vain, taitaa olla aika flirtti, Emilia ajatteli ja punnitsemi katseellaan miehen olemusta. Pitkä, hoikka, hyvin ruskettunut. Ovatko täällä kaikki miehet olleet lomamatkalla etelässä? Hyvin istuvat, kalliin näköiset farkut ja hohtavan valkoinen lyhythihainen paita. Mies oli tullut näköjään polkupyörällä, sillä aitaa vasten nojasi kalliin näköinen urheilupyörä.

– Tervehdys, Petri, tulitko kantotalkoisiin? Heikki asteli portaikosta pihamaalle.

Petri ravisti anteeksipyytävän näköisenä päätään. – Vali-